DANDERYDS KOMMUN

Tjänsteutlåtande

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Adam Bohlin

Datum: 2026-02-26
Diarienummer: M-2025-882

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Remissvar avseende Motion om att upprätta en plan för hur skarven på Värta Öarna ska förvaltas

Ärendet

Miljö- och stadsbyggnadskontoret har beretts möjlighet att yttra sig till kommunstyrelsen avseende en motion som har väckts av Erik Skogslund (C), Siv Sahlström (C) med flera. Motionen föreslår att kommunen ska ta fram en förvaltningsplan för skarv inom det kommunala naturreservatet Öarna i Stora Värtan.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden anser att det saknas legitima skäl för kommunen att ta fram en förvaltningsplan på kommunal nivå. Kommunen har inte mandat att besluta om en skarvförvaltning som avviker från den regionala förvaltningen. Att ta fram en förvaltningsplan som på alla sätt speglar de mål framtagna av Länsstyrelsen har inte något syfte då verkställandet av förvaltningsplanen redan sker genom kommunens berörda aktörer. Slutligen är en fördrivning, eller utrotning av storskarv på Västerskär inte förenligt med naturreservatet och fågelskyddets syfte.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden avstyrker därmed förslaget att upprätta en kommunal förvaltningsplan för Storskarv på Värta Öarna.

Bakgrund

Öarna i Stora Värtan är ett kommunalt beslutat (TN 1999/0237, 2001-03-01) naturreservat som bildades med syftet att bevara och utveckla fågellivet och ett i övrigt rikt djur- och växtliv. Vid bildandet av naturreservat beslutade även kommunen att införa fågelskyddsområde på öarna Svanäsholmen, Västerskär och Råholmen. Detta medför ett tillträdesförbud för dessa öar som råder under häckningsperioden mellan 1 april och 31 juli.

Reservatsföreskrifter lyfter att området har ”ett rikt fågelliv med bl.a. hägerkoloni, grågås, vitkindad gås, snatterand och ibland fiskgjuse”.[1] På ön Västerskär har det under det senaste decenniet uppstått en ökad mängd Storskarv (*Phalacrocorax carbo*) på ön Västerskär. Skarvkolonins utbredning på Västerskär är utbredd och präglar den övriga faunan och floran på ön.

Storskarven är historiskt sett naturligt förekommande i Nordeuropa som har haft en expansiv populationsökning de senaste decennier.[2] Skarvens expansiva populationsökning har av många framhållits som problematisk då skarvkolonier kan konkurrera mot andra fågelarter och prägla floran på de platser som de uppehåller sig på.[3] Främst har skarvens populationstillväxt problematiserats utifrån den lokala påverkans på fiskbestånd. Med anledning av det har Naturvårdsverkets en nationell förvaltningsplan som syftar till att minska skarvpopulationen i Sverige.[4]

Miljö- och stadsbyggnadskontorets utredning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret ansvarar årligen för dispensärenden avseende dispens från rådande reservatsföreskrifter. Vid framtagande av svar till avsedd motion har handläggare granskat det underlag som refereras till i tjänsteutlåtandet.

Ekologisk hållbarhet

Ärendet berör ett område som har höga naturvärden och där syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett rikt fågelliv samt en varierad flora och fauna. Storskarven är en

---

[1] TN 1999/0237, 2001-03-01. Naturreservat Öarna i Värtan, s. 6. https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/besoksmal/naturreservat/oarna-i-stora-vartan.html?sv.target=12.382c024b1800285d5863a89d&sv.12.382c024b1800285d5863a89d.route=/&searchString=&counties=&municipalities=&reserveTypes=&natureTypes=&accessibility=&facilities=&sort=none

[2] Beike, M. (2014). Phalacrocorax carbo sinensis in Europe – indigenous or introduced? Ornis Fennica 91: 48–56.

[3] Lundström, K., Ovegård, M., Karlsson, M., Bergström, U., Lövgren, J., Sandström, A., Sjöberg, N., Sundblad, G., Säterberg, T., Wennhage, H., Östman, Ö. (2024). Storskavens (Phalacrocorax carbo) ekologi, roll i ekosystemet och effekter på fiskpopulationer; En sammanställning av kunskap och kunskapsbehov. Aqua reports 2024:9. Lysekil: Institutionen för akvatiska resurser.

[4] Naturvårdsverket. (2023). Nationell förvaltningsplan för storskarv 2023. https://www.naturvardsverket.se/4ade7d/globalassets/amnen/jakt-och-vilt/dokument/nationell-forvaltningsplan-for-storskarv-2023.pdf

naturligt förekommande art och dess närvaro inom reservatet är inte oförenlig med reservatets syften. Den regionala förvaltningen, inklusive beslut om skyddsjakt, syftar till att säkra artens gynnsamma bevarandestatus och hantera påverkan på andra arter och naturmiljöer. Då kommunen saknar mandat att besluta om förvaltningsåtgärder som avviker från den regionala förvaltningen bedöms en kommunal förvaltningsplan inte bidra till ökad ekologisk hållbarhet. Den löpande dispenshanteringen inom naturreservatet och den samordnade skyddsjakten bedöms vara tillräckliga för att säkerställa en rättssäker och ekologiskt hållbar förvaltning.

Social hållbarhet

Frågan om skarvförvaltning engagerar både medborgare och lokala intressenter, och insyn i kommunens arbete med viltvård är en viktig del av den sociala hållbarheten. Kommunen har redan idag strukturer för information, samverkan och tillsyn inom naturreservatet. Möjligheten att öka transparensen och tillgängliggöra information om viltvårdsåtgärder och beslut finns inom nuvarande organisation, utan att en ny förvaltningsplan behöver upprättas. Tillträdesbegränsningarna inom fågelskyddsområdet är nödvändiga för att skydda biologiska värden under häckningsperioden, och bidrar samtidigt till långsiktig tillgång till rekreativa miljöer.

Ekonomisk hållbarhet

De uppgifter som kommunen ansvarar för – såsom dispensprövning, samordning och hantering av skyddsjakt inom naturreservatet – ingår redan i ordinarie verksamhet. Ett framtagande av en separat kommunal förvaltningsplan bedöms innebära merkostnader utan att tillföra nya verktyg eller befogenheter för kommunen. Den regionala förvaltningen reglerar redan målsättningar, metoder och ansvarsfördelning kring skarvförvaltningen. Genom att använda befintliga processer och samverkansformer kan kommunen hantera frågan på ett resurseffektivt sätt och undvika onödiga administrativa kostnader

Miljö- och stadsbyggnadskontorets bedömning

Förvaltningen av storskarv är ett regionalt ansvar. Länsstyrelserna ansvarar för att beslut om förvaltningsåtgärder och skyddsjakt utformas i enlighet med gällande förordningar och vägledningar samt att det ställs krav på rapportering. Det finns inte ett behov av att ta fram en förvaltningsplan på kommunal nivå.

I Länsstyrelsens förvaltningsplan för skarv i Stockholms län[5] sätts målet för minskning av skarvbestånd. Målet följs upp genom årliga inventeringar som används i underlag i skyddsjakten. Det är länsstyrelserna som beslutar om skyddsjakt på storskarv efter ansökan eller på länsstyrelsens egna initiativ. Kommunen har inte mandat att besluta om skyddsjakt eller andra dispens för jakt på storskarv[6,7]enligt 14 § artskyddsförordningen.

De aspekter av skyddsjakten som faller under kommunens ansvar berörs inte direkt av Länsstyrelsens förvaltningsplan. Skyddsjakt av skarv, samordning samt handläggning av dispensärenden hanteras redan idag som en del av kommunens uppdrag.

Skyddsjakt av skarvkolonin har historiskt sett utförts av Danderyds viltvårdskommitté. Danderyds viltvårdskommitté utför viltvård och avskjutning i kommunen på uppdrag av kommunen. Rapportering av kommitténs verksamhet rapporteras till kommunens viltvårdssamordnare.[8] 2026 kommer skyddsjakt på storskarvskolonin utföras av Stockholms läns fiskarförbund i samarbete med Danderyds viltvårdskommitté.[9] Då skarvkolonin i Danderyds kommun ligger inom naturreservat och fågelskyddsområde Öarna i Stora Värtan är skyddsjakt på Västerskär betingat med en dispensansökan från kommunens reservatsföreskrifter. Dispensansökningar hanteras av Miljö- och stadsbyggnadsnämnden inom ramen för nämndens tillsynsuppdrag enligt miljöbalken. I den mån kommunens uppdrag sammanfaller med förvaltningen av skarv kan kommunen arbeta för att säkerställa en effektiv och rättssäker förvaltning. I den mån kommunala politiker eller medborgare önskar mer insyn i den lokala viltvårdsförvaltningen och beslutsprocesser finns det förutsättningar för att utöka informationsinsatser utan ta fram en ny förvaltningsplan.

Motionen anför att en förvaltningsplan för skarven behövs för att skydda naturreservatets naturvärden. Naturreservatet och fågelskyddsområdet på Västerskär och tillhörande öar är

---

[5] Länsstyrelsen Stockholm. (2020). Förvaltningsplan för skarv i Stockholms län. (Rapport 2020:9). https://www.lansstyrelsen.se/download/18.1b1d393819324610c374870f/1732515859978/F%C3%B6rvaltningsplan%20f%C3%B6r%20skarv%20i%20Stockholms%20l%C3%A4n.pdf

[6] 14 § artskyddsförordning (2007:847)

[7] 29 § jaktförordning (1987:905)

[8] Danderyds kommun. (2025-03-05). Viltvård och skyddsjakt [besökt 2026-02-13]. https://www.danderyd.se/bygga-bo-och-miljo/miljo/djur/viltvard-och-skyddsjakt/

[9] Se Miljö-och stadsbyggnadsnämndens ärende M-2025-819

framtaget med syfte att skydda fågellivet på öarna. Även om fågelskyddsområdet inte togs fram med syfte att bevara skarven är deras upprätthållande på öarna inte oförenligt med naturreservatets syfte. Naturvårdsverket framhåller att skarven är naturligt förekommande och inte ska betraktas eller hanteras som en invasiv art, ”Skarv är inte en invasiv främmande art vilket medför att EU:s naturvårdsdirektiv ska följas fullt ut”.[10] Detta är centralt då förvaltningsplanen ämnar bevara skarvens gynnsamma bevarandestatus. Den skyddsjakt som bedrivs utgår från att skarven är livskraftig och fortsatt ska vara det.[11] Att fördriva eller utrota skarvkolonin på Västerskär är alltså oförenligt med den regionala förvaltningsplanens syfte och mål.

Sammanfattningsvis saknas det ett legitimt skäl för kommunen att ta fram en förvaltningsplan på kommunal nivå. Kommunen har inte mandat att besluta om en skarvförvaltning som avviker från den regionala förvaltningen. Att ta fram en förvaltningsplan som på alla sätt speglar de mål framtagna av Länsstyrelsen har inte något syfte då verkställandet av förvaltningsplanen redan sker genom kommunens berörda aktörer. Slutligen är en fördrivning, eller utrotning av storskarv på Västerskär inte förenligt med naturreservatet och fågelskyddets syfte.

Konsekvenser för barn och unga

Ärendet bedöms ha begränsade och indirekta konsekvenser för barn och unga. Naturreservatet Öarna i Stora Värtan utgör en viktig del av kommunens grönområden och rekreativa miljöer, och en långsiktigt hållbar förvaltning av området bidrar till att säkerställa tillgången till naturupplevelser för framtida generationer.

Ekonomiska konsekvenser

Att ta fram en kommunal förvaltningsplan skulle innebära mindre administrativa uppgifter och kostnader utan att ge kommunen några nya verktyg eller mandat, eftersom ansvaret för

[10] Naturvårdsverket. (2013). Nationell förvaltningsplan för skarv 2014, s. 7. https://www.naturvardsverket.se/49b527/globalassets/amnen/jakt-och-vilt/dokument/skarv-nationell-forvaltningsplan.pdf

[11] Naturvårdsverket, 2023.

skarvförvaltningen ligger på Länsstyrelsen. En lokal plan skulle därför inte påverka kostnaderna för praktisk viltförvaltning, men skulle kräva resurstid för framtagande, samråd och uppföljning.

Genom att fortsätta arbeta inom befintliga strukturer och i samverkan med externa aktörer, såsom viltvårdskommittén och fiskarförbundet, säkerställs ett resurseffektivt arbetssätt.

Sammanfattningsvis anser miljö- och stadsbyggnadskontoret att en kommunal förvaltningsplan *inte* bör tas fram.

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektör

Sofia Alpsjö Silvevall
Miljöchef

Handlingar som hör till beslutet:

1. Tjänsteutlåtande, Remissvar avseende Motion om att upprätta en plan för hur skarven på Värta Öarna ska förvaltas
2. Remissvar avseende Motion om att upprätta en plan för hur skarven på Värta Öarna ska förvaltas
3. Motion om att för naturreservatet ”Öarna i Stora Värtan”, med beaktande av de naturvärden som naturreservatet skapades för att skydda, upprätta en plan för hur skarven ska förvaltas inom naturreservatet och hur dess naturvärden fortsatt ska skyddas

Expedieras
Kommunstyrelsen